

HS BREV TILL HA

1931

4.1.	1 s.	21.7.	1 s.
7.1.	1 s.	21.7.	2 s.
25.1.	1 s.	9.8.	1 s.
10.2.	1 s.	30.8.	1 s.
20.2.	1 s.	4.10.	1 s.
23.2.	1 s.	11.10.	1 s.
9.3.	2 s.	16.11.	1 s.
31.3.	1 s.	30.11.	1 s.
8.4.	1 s.	7.12.	1 s.
27.4.	1 s.	? 12.	1 s.
4.5.	1 s.	29.12.	1 s.
11.5.	4 s.		
14.5.	1 s.		
18.5.	1 s.		
1.6.	1 s.		
20.6.	1 s.		
25.6.	1 s.		

4/1 -31

Einar,
Men hur kan du säga jag inte läst Pyhitysvaaras gamla troll!
jag läste den då jag fick den och förstod efter fattig förmåga
- flickan som sade trollet var så ensamt -. Nu orkar hjärnan
ej mer med finska - orkar med så litet, måste lämna mycket -
"Paris gator" ger mig just intet - kanske tar det tid att komma
in i en lövlös natur, en modärn. Säg ännu innan jag prenumererar
om du vill ha l'Amour de l'A. ett år till - det blir en ny
redaktör nästa (detta) år, Louvrens conservateur-adjoint Huyghe
- eller vill du hellre nämna en bok för 250 mk. som jag kunde
ge? Vill du försöka med den nya redaktören? - Ett verk som
det stora franska om Michel. Angelo kostar väl så mycket, tusental!
Sinclair Lewis talar som en amerikan - ja och nej.

Mitt största är det som människor ge varandra, är för varandra
- är det mer än målningen - - att drömma under en evigt blå
himmel ger mig intet - jag är så långt från dig i det - men
konsten ger oss båda. Vad skulle ej Michel. Angelo ge, och vad
ger ej Daumier nu - han fyller alla tankar - jag ser och tycker
jag målar med -
Vad är här mer omkring mig? några liv att söka mildra, dagens
möda - och Daumier -.
Där uppe hos dig hoppas jag helgen varit lugn - barnen friska,
Tyra lycklig - och du med tankar på nya vägar, till det fasta
målet. Så börjar året.
Här har varit en förfrågan, och det är en möjlighet jag försöker
teckna två saker - vet ej än om man vill.
Har limmat en duk för mina drömmars modell som hälsade på i
somras gör det suddigt efter en gammal studie först, och kommer
hon en gång, då målar jag. Vad Daumier är vacker, hans huvuden
nu mest.
Hjärtligen hälsningar - god fortsättning på allt.
Helene

Är rädd att börja skära upp 'Buddenbrooks', Ni ha ej läst den än.
I Hintzes bok är 'Pekan Hilma' och en Modigliani oaser - nån
Picasso

(postkort, enligt poststämpeln 7.I.1931)

E.

I jul har många brev, upprörande brev, lagts på varandra, tankarna gått till tio olika håll - nu först kan jag fördjupa mig i fotografier som kom. Allra nättast är Tyra där, hon är ju förtjusande ljus, den höga pannan, håret, allt. Barnen är nätta, men man får ej tag på mycket, jo, gossens rörelse, flickans gest. Du är student! Flickans ansigte känner jag - kanske. Tack hjärtligt - jag får väl behålla dem. - I vår lilla stad är det upprört i dag. Jag sitter hemma, väntar ett gammalt par - prof. Okkonen sänder dem. Dora kommer ej längre, i sina tankar, jag orkar ej vara cynisk. Skall nu se på papper och duk. En god fortsättning!

Helene

trettondag.

25/1 -31

Einar,

En vecka har gått sedan jag fick tala om bilder, böcker - det fyllde tiden som gått, åren, det fyller tiden som kommer. Läser ännu Buddenbrooks. "Tony", den slags intelligens som är inskränkt, ständigt möblerar (x). Läste först det humoristiska i slutet av första delen, så andra delen hemsk och underbar mot slutet - ett barns underbara ferie, - och musik, musik - svartsjuka Gerda som inte säger ett ord i boken, reserverad, är ändå en fin gestalt, Och "konsuln", tungsint, som jag hela tiden ville åt, ertappade jag i första delen i blomsterbutiken (xx) - Hela denna fina köpmannavärld, något lumpen, som Thomas Mann själv har utgått från, till konstens världar, och som hans nerver vill vila i, ibland! Thomas Mann är 'Hanno', är "Kai". Det är en betydande bok. L'amour de l'art kommer. En mund, händer är målade, vet ej hur, men bestämt. I morgon, måndag, kommer Hr. K., den blida ljusa frun en dag i veckan med.

Jag skriver inte mer, lever i Buddenbrooks, Mina är allt än sjuk, jag hjälper efter förmåga, har det bra - - både i den konstnärliga och borgerliga längtan -
Skriv ej om du är trött
Helene

söndag

(x) hr. Permaneder har min sympati!! han orkade inte med Tony.
(xx) du har sagt en man tager det annorlunda.

(10-2-1931)

Einar,

En hälsning bara och tack för brev.

Det är Mina som ligger till sängs, här går doktor, i går sist, här har gått en sjuksköterska och hälsat på, här går hjälpredan och bär in ved, kokar och springer, och jag går från morgon till kväll, mäter feber, droppar medicin etc. Efter några dagar får hon stiga upp en stund. Det är influenzan som slagit sig på hjärtat - men vad är det mot Er tjänarinnas sorg!

Jag var först rädd det var lungorna, för andnöden.

På långa tider får jag ej arbeta nu, mitt hjärta gör också ont. Hon vårdade mig, jag vill vårda henne.

Jag var rädd få konstfilosofi i stället för bild, i 1'A. Några vackra bilder kan väl komma. Jag vill inte läsa filosofi.

Vad säger du alltid om "Röda Korset" det går hela februari men har du fått betala till så säg. Jag sätter nu mer på.

Hjärtlig hälsning! vad skall jag annars skriva.

Har läst i "Hintze" om Matisse - bra, och börjat om Picasso, som han tycker om. Picassos två porträtt "Man" och "dam" följa mig, i minnet, om aftonen.

Helene

(På en skild liten papperslapp följande:)

29/1 -31

"1'A." var litet som jag fruktade. Tack för Th.Mann. H.

2 dra

Här är sjukdom i huset

20/2 1931

Einar,

Jag visste ej om tuberkulosens extra 10 p. varför sade du ej. Har ibland satt 50 ibland 40.

Går här och ger 9 gånger medicin om dagen, eldar upp köket om morgnarna, kokar första frukost och kvällsvard, städar, eldar, och lyssnar om natten - nu 3 veckor

Jag är "för trött att måla" sägs det! I går fick jag en hjärtattack - tror jag, i dag går jag igen. Hon är bättre litet, uppe ibland, men blir hon någonsin återställd? Denna termin går i alla fall. En kommer kl. halv 10, och kokar sedan, stannar till 4 - 5.

I l'A. var att Greco var den som införde spiritualismen i konsten, det var väl så. Där var också en man med vit häst - jag tänkte 'vad vägen gått hejdlöst till Ronault!' och är vi inte trötta av allt detta grävande i själen, är det en mardröm. Skall nästa ism bli den yttre skönhetens ism igen -- Jag vill ej följa någon ism, leva ensam ville jag, tala om konst med dig ibland, se bilder tillsammans. Om man mer orkar tänka på konst? Det är min sista goda dag då.

Alla är sjuka här, nästa alla - du talar med om det, sorgligt är det. Men också jag tänkte i går igen - hjärtat är räddningen till sist

Håll dig frisk, skriv.

Helene

Helena Westermarck skriver ett varmt vänligt brev.

23/2 -31 (postkort)

E.

Fick i dag inbjudan till Amsterdamutst.. Har icke fått sätta det sista till 'Dam i rött', har intet fått göra. I går var den sjuka ren' litet ut, i dag skickas efter sjuksköterskan. Jag är slut.

H.

Tavlorna skall vara målade eft. 1900

(9/3 1931)

Einar,

Det är svårt att fatta att en så livfull människa - man - som Matti Kiianlinna är borta - och så synd om honom om han visste det. En liten notis med fin stil i Pressen. Men så tänker jag, hade han kunnat bära att ej allt förverkligades? där var så mycket vackert och hoppfullt. Mest före resan till Wien, sen' var där mer förkonstling. Vem vet - något vackert har man sett, vem har känt allt - han som förklarade Faust för mig "det är människans två naturer". Hade han två.

Här tänkte jag om det gamla paret i villan bredvid "så lugnt, så vackert" Nu bor dr. Runeberg där, och var och en hämtar väl sin lycka med sig, jag törs ej tro annat. Den är såld till en annan läkare. - Jag vill ej skriva just om Ekenäs.

Om jag kunde läsa det om Myntti! men jag kan ej. Munthes bok - varför frestar den mig ej - det du läst brukar fresta mig. S. Franciskus har jag läst 3 gånger. Ännu tänker jag på Buddenbrooks, så stort är en familjs undergång given, med (nästan) bara vardagligheter.

Hintze intresserar när man börjar läsa om någon - Picasso, Modigliani, Derain som återfört konsten till naturen - från enbart konst. Där är saker jag tyckt med, jag har ju ej varit helt med om Isaksson, tyckt det var något av dilettant, och inte tyckt alls om hans 'nues'. Hintze sätter ej heller Gauguin bland de största. Men hur kan han ha sympati för så många olika. Jag vill ej läsa om alla teorier.

Så fick jag till jul Camille Mauclair's 'La farce de l'art vivant' - där "des Valaques, Slovines et Finnois" skadat den franska konsten (ett sådant inflytande!), och Montparnasse konst, den modärna, är en kraftsvulst på Paris sida. "Målningen det skulle vara en liten sak" om inte allt detta angrepe latinis- men i Frankrike - målningen en liten sak, varför skriver han då om det. Det är bara okvädningsord, förstår inte alla, och jag läser ej boken.

Vad sägs om det att få en inbjudning en måndag, och följande lördag skall 5 tavlor vara inlämnade i Helsingfors - tro de man sitter med sina bästa tavlor omkring sig, eller var det en nödfallsåtgärd?

Här är ofta sol, annars allt som förr, men jag behöver gå mindre. Jag lever intensivt tänker blott för dagen, timmen, nu måste det göras, sen det, ser ej mot framtiden Om hjärtat håller ut är allt bra, det ger livet innehåll.

Vad skall jag säga dig mer - du har de kalla, snöiga skogarna, när du ej har dem mer skall du sakna dem oändligt, du är hemma där. Vet du varför Frankrikes parker varit som mitt hem - mammas släkt går i en gren upp till Frankrike - 850. Lina Runeberg sade jag var genast som jag hade varit hela mitt liv i Paris. Och aldrig mer!

Helene

Vi är 3 humör i huset.

(utklipp, februari-mars 1931)

nu är det förtjänst

ke orätt att bedöma den
apturen efter det här ut-
tyvärr icke kan få ett högt
Blott i det lilla formatet
ntasin mer levande, i det stör-
mes ingen flykt. Intresset för det
kologiska försöker att ersätta bris-
en men utan att lyckas. Då den in-
timare känslan får vara med i arbetet
som t. ex. i Ninnan Santessons barn-
huvuden så blir resultatet rätt vac-
kert. Bland de större arbetena är Carl
Eldhs Fröding-huvud det fantasi-
fullaste. — Fredrika Bremer-statyn av
Sigrid Fridman bör få några anmä-
lande rader, emedan den varit så om-
diskuterad. Det förefaller under-
nad som om konstnärinnans vision ver-
rit väl svag, varför linjerytmen i sta-
tyn icke heller kunnat bliva klar och
uttryckfull. Att under sådana förhål-
landen icke heller vinnlägga sig om
den anatomiska konstruktionen har va-
rit olyckligt. Den uttrycksfullhet man
här finner hos en del detaljer är vär-
defull, men som förtjänst icke av den
betydelse att statyn som helhet kunde
i få ett gott omdöme.

Erik Lindbergs medaljer och
ketter är det däremot ett stort nöje
båda. Linjerna äro uttrycksful-
ligen känslig, ja subtil, ut-
t och ideerna liksom
och

11. 11
31.
om
det
förtjänst

tisdag (31-3-1931)

Einar,

Detta är bara en påskhälsning - god påsk! och ett tack för brevet med ett barns namnsdag, med glädje och familjeliv!

Och så l'A. är inte vad den var - det förefaller som om han ville lära ungdomen, och tror att han kan det - det kan bara en målare, kamrat. Helst ville jag där ha någon större bild av en modärn målning, eller halvgammal, den tid som inte är helt utforskad än.

Säg vad du vet om Amsterdam - det talas om misräkning och kommitén försvarar sig med att kollektionen var god. Bäst att ej vara med om det, så där oförberedd, när man ej står högt. Det är ofta tunga dagar här, vårtyngd, och man börjar undra om man tålte vid Capri-sol - en gång när du vill och kan sända. Har öppnat en Hamsun och sett avskyvärt, slagit igen den igen.

Men här är bättre, man börjar tro på bättring - en del dagar är vi utan främmande hjälp, och jag är nog med då men också den sjuka och det ger henne tillförsigt, det hjälper henne.

Allt måleri är bara så fjärran, intresset dött. Ser jag på Picassos "blå period", damen, då vaknar det för en stund - och efter påsk! då tager jag skrinet fram -

Måtte du med "fisklever" hålla stånd mot våren där - - vi ha strålande dagar, om natten smäller kölden i väggen, det är bra väder för hälsan. Av en som ibland i vinter druckit kaffe i köket, vilat en stund före färd över isar hemåt igen, har jag fått en lottsedel - det gläder mig också utan vinst. När ett tyst, hårt, sinne är milt är det roligt.

God påsk ännu en gång.

Helene

Också utan l'A. har jag så mycket bilder de hinna till för livet. Vad Kajana är långt, långt borta.

8 april -31.

Einar,

Det var Hamsun's "Landstrykare" jag lade bort.

Men nu kommer jag strax med en stor begäran, det är ej tid att fråga om lov. Den unga snickarn, träskulptören jag talat om var här - träskulptur behövs ej mer, allt är "Funkis" stil, ingen framtid eller bröd. Han ville gerna bli litograf, och söka inträde vid ett tryckeri, lära sig, mot den minsta lön, först. Men där är många som söker. Kunde du hjälpa honom med ett litet skrivet ord? vill du när du sett hans teckningar? Jag tager friheten sända några med "boken". Jag tycker han passar för banan, hans stora säkerhet.

Han har bara teckningsundervisning i folkskola, därunder är de tre teckningarna efter Allers journal gjorda - nu har han tecknat ornament, gips, i Atenéum denna vinter, varit snickare om dagen, numera en dag i veckan, finns ej arbete - och de andra skisserna är från denna tid. Kunde du med gott samvete ge honom en liten rekommendation för att hjälpa - kan du ej så ge ej -

Och ge den till hans adress (Olavi Mäkelä) snart, ty många rusa dit. Han är nog en pigg ung man, nu något svältfödd. Jag tycker där är en passande säkerhet.

Förlåt om du har obehag. Mer om Munthe sedan, och tack för den.

I hast

Helene

(På en liten papperslapp bifogad Mäkeläs adress:)

Olavi Mäkelä
Bulevarden 28. C. 19.
Helsingfors.

27/4 -31

Einar,

Här är intet att säga, skriva om, hon har åter legat till sängs, kan nu igen promenera - jag är slö. I allt detta fann jag en modell som kan komma en stund var söndag - en liten tjänsteflicka i gården - och det är min tanke nu. En finsk Botticelli. Ingen kraft, men den stunden tar jag!

Du har tagit som ett bad i naturen, i skogar, i tö - om man bara fick hålla ett sådant intryck!

I det du skrev om Karlfelt vet du ej hur mycket träffade mig innerst - men intryck glida - och ändå har det burit mig genom livet, bär i dag.

Sade jag Venny S. var här, och jag gjorde som en resa till Rivieran. Hon var där för ett år sen' och hon talar väl och utförligt, jag såg färg och landskap, folk? det var turister och hotellägare. Intet frestar.

Det måste talas om Munthes bok - det var först nätt, sen ohyggliga sjukdomsbeskrivningar så jag lade den bort vid hälften. Så brukar inte läkare tala. Och så det lilla framhållandet av egen godhet -. Sist säger han ändå vackert "jag gav inte bort min söndagsdräkt, jag hade varit rikare då -".

l'A. var bra sist men inte vill jag alls ha den - har så mycket - glad om du har nöje.

Säg, mötte Munthe en människa som blev hans vän, var där någon han höll av?

Såg i går vattnet grönaktigt lugnt med något safirblått över det - snön vid stranden långt borta såg ut som vit sand. Det är öppet vid strömmen. En gång mer.

Helene.

4/5 -31

Einar,

O.Mäkelä har frågat din adress för att tacka - han var så förtjust.
Och jag tackar med! Men vad skulle de med ett förord av en
gammal kvinna? det skulle skada mer än nytta.

Kasta bort detta utklipp.

Helene

11/5 -31

Einar

Inneliggande brev är ett tiggarbrev om en tavla - men jag vet ej adressen! Vill du sätta den på, avsända.

Jag har fått inbjudning att utställa i en "representativ" utställning i H.fors Konsthall för utländska Kongressledamöter i sommar, och något litet äldre måste ju vara med, ej förr sett här.

Hoppas dokt. Hintze väljer hos Magnus bland det jag föreslår, han talade om (skrev) att 'komplettera' där.

Hade nog hellre vilat mina nerver. Väntar Magnus torsdag. Här är varmt och kallt.

Jag tycker nu Lautrec hade mer 'beräkning' än jag trott, men där är utmärkt konst. Kan ej skriva mer i dag.

Hälsning

Helene

(På ett skilt blad följande:)

x "Fauvismen" är en tendens mot det spontana, ögonblickliga uttryckandet av sensationen, som medgiver ingen beräkning inga regler, intet uppskov i känslans "projection", temperamentkonst.

Delacroix är det i sällsynta ögonblick. Courbet när han åldras, hans lyriska landskap visa spår av en mer och mer febril hand. Men den främste av 'les fauves' är Ravier? den anspråkslöse. Han förenar Corot och Vlaminck, hans "chemin creux" i Louvren, denna tavla som är en färgrik "boue" (gatsmuts) utan form, synes mig en förtvivlad kamp mot något som sedan realiserades som 'fauvism'. Van Gogh är den främsta, Van Gogh vars konst är en passionerad reaktion mot Cézanne, Matisse, Derain, Segonzac - är de det verkligen? Den verkliga "fauve" är Vlaminck.

xx "Det som jag erfarit skönast på jorden. Ah, Nathanael, det är min hunger."

André Gide i De jordiska näringsämnen.

Det sägs nu är tiden inne för en realistisk konst - en som Courbets, som räddar.

CHARLIE CHAPLIN, hela världens lilla luffare.

8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Ordet snille såsom sådant har allt mer sjunkit i kurs under senare tid. Men vår värld äger trots allt ännu förmågan att beundra. Ofta skänker den de stora konstnärerna redan under livstiden det erkännande som med rätta tillkommer dem. Massan tvingas att giva sig på nåd och onåd; den enkla förståelsen för snillets allmakt tar vid.

Om man säger att de egenskaper som utmärka en snillrikt lysande begåvning i hög grad finnas hos och passa in på tragikern Chaplin, finnes det kanske ännu någon som skulle uppta det med en medlidsam axelryckning. Det tarvas dock vissa förutsättningar för att man helt skall förstå Chaplin. Man skulle kanske kunna säga: Utan att i världen som barnen, o. s. v. Ty snillets ingivelser äro som blixten. De blotta för en sekund en ny tankeriktning och ha ingenting att göra varken med förstånd, system eller regler.

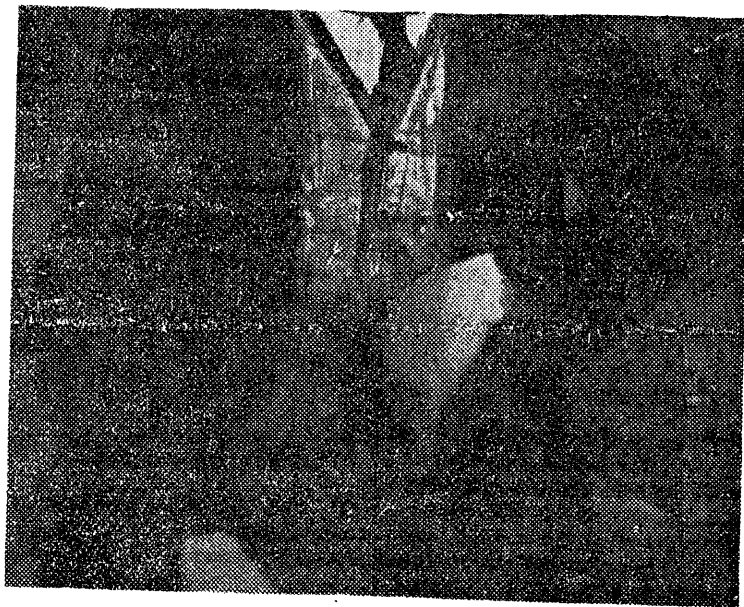
Om man betraktar Chaplins alster av äldre årgång blir man slagen av de originella mötivet som uppbära dem, trots att den konstnärliga halten är jämförelsevis svag och ibland helt och hållet saknas. Redan tidigt röjde Charlie Chaplin en lika oskattbar som ovanlig egenskap: den sanna humorn. Den blev den krydda som gav must och märg åt alla hans skapelser. Han prövade sina vingar, fann dem starka nog att bära honom högre och längre. Han frigjorde sig från sin underordnade ställning och startade egen officin. Den enorma utveckling filmkonsten under denna tid genomgick lämnade Chaplin oberörd. Han gick sina egna vägar, förblev i stort sett sig lik. Och det dröjde icke länge innan denna lilla filmens vagabond pruetterat sig in i hela världens hjärta. Sådant han var, sådan ville man ha honom. Då han, gripen av sin längtan att skapa stor tragedi, gjorde ansatser att

fantasi kan aldrig glömma den. En parodi på de otaliga, goda och mindre goda krigsfilmerna från senaste tid är den kvicka tvåaktaren „På axel gevär“.

Chaplins första stora tragikomedier är „The Kid“ (Chaplins pojke). Då den släpptes ut i världsmarknaden måste till och med hans belackare erkänna att det här var fråga om verklig konst. „The Kid“ uppfyllde alla fordringar utan att konstgrepp eller nya uppfinningar tagits till hjälp. Man häpnade över de breda och proportionerliga formerna och de enkla framställningssättet Chaplin i denna film använder sig av, tvingande publiken till de mest skiftande sinnesstämningar, från vanmäktigt skratt till djupaste gripethet. Här talar på många ställen den rena ingivelsen som är fullkomligt genial. Vagabondens dröm, i vilken han tror sig förflyttad till en bättre värld, där alla äro iförda rena skjortor, är sublim och saknar sitt motsycke i hela den förchaplinska filmproduktionen. Chaplin öppnar här dörrarna på vid gavel för den levande, konstnärliga humorn — utan att skatta åt den burleska karikatyren.

Med „A woman of Paris“ (En kvinna från Paris) visade Chaplin vilken utomordentlig regissör han var. Denna tragedi utmärktes av en ibland drömmande, ibland sjudande och sprittande komposition. Där förnimmes ständigt en inre stämma som talar om lidelsefull upplevdhet, om den ensamma människans kamp och maktlöshet mot ödet. Diktaren, tragikern Chaplin uppenbarar sig här i hela sin fulländning. Nu är det icke längre den spontana ingivelsen allena som kommer till uttryck, utan en beräknande, målande och skapande konst, som hela tiden genomsyras av en originell konstnärns upphöjda ande. Med suverän hand behärskar han sina personer. Man låter sig utan protest och blinflytelser helt fän-

Chaplin.

aa
ar,
är
ro-
pp
er
lg.
ch
igt
an
av

g-
li-
g-
ri-
et
ja
ns
tt
en
k-
t-
y-

g-
sa
il-
k,
ch
ad
n-
il-
sa
en

t-
er
as
tt
ir
a
n

v
-
n
v
-
1
-
s

vilja lämna sin genre, ropade man högt på att få tillbaka den lille clownen med de vida byxorna, de väldiga kängorna, den sorgiustiga knallen. Man kunde icke undvara honom. Och publiken fick sin vilja fram. Chaplin fortsatte att gå, på i samma stil, men utvecklade sig från år till år. Från denna tid härröra sig de flesta av de romantiska tvåaktare som redan nu gott kunna kallas klassiska. Ur högen må endast nämnas ett par av de mest populära, t. ex. „Ett hundliv" och „Åt solsidan". Som alltid är Chaplin här den oskyldigt förföljda vagabonden med det romantiska kärlekshungrande hjärtat. Men även de tokroiligaste äventyr klarar han med sorglös smartness.

Parodiens konst hör till Chaplins starkaste sidor. Den som t. ex. sett hans av den dräpligaste komik fyllda Carmen-

7 juni, och den 8—10 ha trädgårdsmännen internationell kongress. Att ett flertal tyska organisationer av skilda slag, med intressen växlande från enrumsvängningar till bilvägar, tagit tillfället i akt att förlägga sina möten till utställningstiden, är överflödigt att nämna. Låt oss slutligen notera, att Berlin den sista maj blir målet för en internationell stjärntävling för bilar, anordnad av Allgemeiner Deutscher Automobil-Club. Ett tusental bilister från alla europeiska länder väntas delta.

gas av det mänskligt stora i dessa bilder av lidelser, själsstrider, vek poesi och varm berättarkonst. „En kvinna från Paris" kommer alltid att som ett fullmoget konstverk hävda en framstående plats inom filmen.

Följde så storfilmerna „Guldfeber" som säkert var man ännu bevarar i soligt minne. Det är icke så alltför länge sedan den gick över vita duken hos oss. „Cirkus", Chaplins kanske allra roligaste film, får icke heller glömmas då vi uppräknade viktigaste av hans skapelser.

Och nu har „City Lights", Chaplins senaste mästerverk, nått oss. En romantisk komedi har han kallat den. Romantisk och smäktande är musiken, som han själv satt till den, ställvis parodisk och av en drastisk verkan, särskilt då han låter saxofonen illusoriskt härma den mänskliga röstens pladdrande och snatrande tongångar. Och mer romantisk, mer godhjärtat naiv än nånsin kommer här den lille luffaren själv oss tillmötes. Han är alltjämt samma gudomliga genomsvärmiska Chaplin, endast mera fördjupad, så att säga förändligad. Sin svaghet för kvinnan har han bevarad, den är det centrala i hans liv. För kvinnan kan han göra allt. Till och med det omöjliga. Och då han räddar en vit ros ur rännstenen dit den blivit sopad, säger oss denna lilla gest allt. Den ger oss nyckeln till hela hans väsen.

Hur gripande är icke slutscenen, då han knappt vågar tro att flickan, vars välgörare han dock varit, skall annat än förakta eller medlidamt le åt den stackars trasiga, löjliga vagabonden. Han är öd-

F. F. S.

Beställ i tid till

mjukt medveten om sin uselhet, färdig att dra sig undan, försvinna. Men då han ser flickans ögon lysa emot sig, strålände av godhet, ler han ett stort, skälvande leende medan ögonen tåras. Och han måste bita sig i läppen för att icke brista i gråt. Första gången i sitt liv har den ensamma vagabonden mötts av en kvinnas förstående blick.

I detta har Chaplin helt gett sig själv. Han är den sökande, längtande, aldrig vilande vagabonden — konstnärssjäl som aldrig finner en varaktig stad. Han är sann i sin konst, det är hemligheten med Chaplin och hans makt över människorna. Han predikar för oss, visar oss på våra svagheter, löjligen sidor, fel och brister, skänker oss mod och tröst, gör oss goda och glada — och detta på ett sätt som kommer oss att skratta oss fördärvade och fälla tårar i tysthet. Sån lärdom biter. Chaplin är i detta nu världens största, bäst tolererade, uppfostrare. Ingen är så älskad som han. Han kunde göra sig till världens herre — om han ville.

Det är ej ett frapptant motiv eller några lyckade scener allena som skapat Chaplins popularitet hos den stora mängden. Förklaringen bör nog sökas djupare: i hans starka, suggestiva personlighet som har råd att kosta på sig en farsartad syn på tingen — utan att skatta åt det billiga och bana. Men under sorglösheten och lättsinnet bor en symbolik som aldrig helt kan fattas av det stora flertalet inom publiken.

Det fanns en tid då ryktet spreds i Amerika att Douglas Fairbanks var mannen som skulle övertrumfa Chaplin. Nu har man svårt att fatta att man ens nänsin kunnat jämföra två så inkommensurabla, så varandra motsatta storheter som dessa båda. Att man gjorde det, visar att man då ännu icke fullt fattade Charlie Chaplins särställning inom filmkonsten. Nu vet man att han är ouppnåelig, en Chaplin, ett geni som födes endast en gång på tusen år. Och därtill ett geni som är en föregångare inom sin konst. Så länge världen stått har det funnits målare, skulptörer, skaldar, musiker. Men en filmdiktare har det ännu icke funnits! En man som diktar med sin kropp, som lever sin dikt! Vars enda (och fullt naturliga) uttrycksmedel är filmen. Vi ha filmskådespelare, filmförfattare, filmregissörer. Charlie Chaplin är den enda verk-

jiga filmdiktaren. Han lever sina filmer, är författare, aktör, regissör, kompositör och — varför inte — charmör i en person. Gör efter det den som kan! Man får lov att gå tillbaka till renässansen för att finna mångsidiga begåvningar av lika imponerande mått.

Finns det ännu människor som icke vilja förstå Chaplin? Jag vägrar tro det. Jag vägrar tro att det finns någon så bräckig, genomtorr, gudsförgäten individ att han icke låter sig ryckas med av de lustiga chaplinska yran, där löjet ingått det mest sublimes äktenskap med tåren, där den enklaste människa såväl som den kräsnaste filmsmakare kan finna något för sin själ att ta vara på, beroende på vars och ens förutsättningar. Chaplin är rik, åt den som önskar det erbjuder hans konst ett rikligt tillfälle till djupgående analytiska betraktelser. Samtidigt är den frisk och klar som ett kvällande källsprång ur vilket hög som låg kan förfriska sig.

Barnen älska Chaplin och Chaplin älskar dem. Han står dem så nära med hela sitt naiva väsen, han är intet annat än ett stort gott barn i all sin omedelbarhet. Storögd och längtansfull står han och stirrar in i butiksfönstrens frestande mångfald, likt ett barn, som längtar efter något gott. Som en skygg och vettskrämd gatpojke löper han undan polisen även då han ingenting ont gjort. Gärna stannar han bakom husknuten för att driva en smula med och dra lagens väktare vid näsan, men lägger sedan med desto större fart benen på ryggen för att fly undan det hotande straffet. Ständigt är hans sinne vaket för nya äventyr, nya intryck. Han är godtrogen, hängiven, optimistisk och till följd därav predestinerad att alltid göra dumbheter. Barnet inom honom blir aldrig fullvuxet.

Låt oss skänka snillet Chaplin vår beundran. Låt oss älska honom. Ty han är värd att älskas.

Den lilla clownen, den stora konstnären, den sanna människan, mannen med det svärmodiga leendet och den varma blicken, Charlie Chaplin, kommer aldrig att dö. Evtigt kommer han att leva i världens hjärta. För evigt har hans namn i flammaande skrift bränt sig in i de blad som en gång i framtiden skola utgöra filmkonstens historia.

Marie-Louise von Schantz.

se
gi
M
no
is
bd
T
D
or
m
(
sk
vo
5.
D
sk
(
D
ri
U
G
da
n
ra
F
M
L
T
C
re
r
s
tt
G
r
4
z
c
S
t
F
r
S
B
li
T
S
li
A
m
K
oc
A
st
bi
31

14-5-1931 (postkort)

E.

Jag vet fortfarande inte Hr. Engberg's adress, men då jag
fått höra att tavlorna skall vara inlämnade adr: Konsthall
H.fors före 1 sta juni, ber jag dig med ett kort underrätta
honom - om han nu är så snäll och lånar! Kanske han sänder
sjelv med. Magnus var här i dag. Härligt vårväder. En underbar
l'A. har kommit i går. Hälsning
Helene

18/5 -31

Einar,

Tack för 'leenden', underbara, du ger alltid, ge ej mer, jag blir rädd.

Var det avgjort om Kajana ren' - gratulerar hjärtligt. Men du känner dig trött, hör, skriv ej då, jag väntar, och varför ej skriva med maskin, det gör ingen skillnad!.

Nu har jag Engbergs adress, tack. Jag anmälde "den" i dag utan att veta säkert, en skiss som Appelbergs ha, ljus, färg, och 'Porträttstudie", det är sierskan. Dr. Hintze ville välja hos Magnus äldre med hade han sagt. Magnus var här, gammal som jag

Jag menade Lautrec beräknade sin sluteffekt på förhand - så i 'la Mie' - ej att han tog mycket intryck av andra. Och han är närmast naturen av dem alla, om nu detta är natur. Tänk detta var nöje då, det hemska.

Här är en ny l'Amour de l'Art.

Styrkan vill ej komma tillbaka efter vinterns, och allt ännu var dags oro, - men ute är ljuvligt med små gröna knoppar och frisk luft - Och du får väl en ny vår i Kajana. Skriv ej, spara kraft.

Helene

(1-VI-1931)

Einar,

Nu har jag tänkt det är bäst att inte skriva till dig när du är ansträngd - och kanske flyttar.

Men 'leendets' bok är fin, och man tycker om ett drag av natur, realism, hos de flesta, också om 14, pag 24 är en medeltidens Guds Moder, och 'templet' ville man måla, målar kanske. Tack!

Men lyckan är ju inte alls - jo den flyr alltför medvetet möblerat - beroende av omgivningens måleriskhet, ej ens snygghet. Se Petersburg så ödsligt, stort, fult, se Dostojewskis inre liv där. Jag har varit lyckligast där det yttre gav minst, där man väntade intet.

Lycka till i Kajana.

Ej mer nu, här är som förr - men sommarn kommer - om man hade tid sitta ute. Min kraft är ej stor.

Retar det dig att läsa Björnsons mening.

Skriv ej om du är trött.

Helene

(postkort, enligt poststämpeln 20.Vi.1931)

E.

God midsommar, och tack för brev. En hälsning till lilla "kål-
roten" och de andra.

Där är två jag tycker mycket om i "l'A".

H.

25 juni (1931)

Einar,

Vi ha haft storm, och storm, så jag i natten andades det riktiga havets luft, den trängde in - kanske längre från än Östersjön. Och med den kom minnen allt levande, jag kände varmt, och jag kunde förlåta - Det gör en storm.

Vad det ändå är lugnt och bra du kan trivas där, jag läser det i breven.

Sjö, båt och pörte - så litet besvär och man kan strax andas ute. Och där finns många människor, "moraliska" och "omoraliska"

Jag läste om "målar Konstens döds kamp". Tror nästan som han den inte "behövs" mer, inte i modärna nakna rum, där ingen är - de rusa omkring. Och 40.000 målare i Paris - före kriget. Jag längtar heller inte efter Italiens konstskatter, bara något porträtt, människan. Vill se Picassos blå period Bonnard's hav, min tids själ.

Några finns som vill se en målning än, de är eliten.

Man sitter i trädgården och skriver, en fin grön-svart-vit scarf står rakt i vinden, den är från Paris, minns du den? Den är min 'frihet'. --

Tyckte om Bazilles familj. --

Vad mer här? Barn riva bladen av krukrosorna, trampa ned gräslöken, blomsådd, och bryta kvistar från plommonträdet, små plommon på. I rosenskvären bryts en natt ett blommande cyrenträdet ned, alla automater, vattenpostkyltar skadas - det är ungdomen. Midsommar firades med ideligt skjutande till 3 på morgonen det var skyddskårsfest Det var ingen vacker stämning. Nu tittar solen fram. Lev väl där!

Helene

(På ett skilt blad följande:)

Trött av vintern har man oro i blodet - och kan ej kasta sig ut i vimlet - resa. Vart - dit där stora träd stå i sekler, i fred, där en mur står - här rivs allt. Snart går det gamla garveriet.

Ville här ha en fotografi av ett mycket gammalt hus - "men det är ju ett uthus" sade fotografen, jag fick ej.

En grön fläck, trädgården, är dock ljuvlig, och så länge don Quijote är en fridens man går det. Erbjud sig att midsommaraftonen ro oss ut till sitt landställe - men det finns ej kraft, hos mig. Och en sådan vild afton.

Ville helst vara lat.

Helene

1 juli (1931)

Einar,

Visst tycker jag om Giorgone, väntar länge att få se hans Gattamata i bild, men den är kanske tvivelaktig - så nobel ändå. Jag upplevde Bonnard's hav, Soutine's fogel var vackert målad men på Matisse såg jag ej, har sett bättre avbildning av den förr. Läste nyss att Italiens bildning, konst, ej var egen, den hade sina rötter i Hellas, var en fortsättning av grekisk. Nog var väl Cimabue, Giotto, 'nydanare', men sen kom det riktiga ordet renässance.

Frankrikes bildning var mer egen, och den har fortsatt till nu.

Här var en dag då en fin uppfattning, en försynt, stillsam man trädde i mitt hus, Prof. Okkonen med fru var här en stund, bara en stund. Han sade där var något i det att målning ej behövs mer - vi äga ju så mycket. Om jag kunnat tala om Picasso med honom.

Jag vågar sända medföljande utklipp, ej att returnera. Fick blommor från doktorinnan Renqvist, Bromarf, för par dagar sen', är detta hennes man?

O, så svårt med missväxt, och att se allt tvina. Den fru som åkte från sitt bröllop till sitt hem en sommarnatt, hon såg axen isas och när solen gick upp brusto de, åkern föll som mejad - det var nödåren. Hon glömde det aldrig. Vi är övermodiga här. I Hyvinge kände jag 'röda' de var känsligare än folket här. de ha sett den skriande orättvisan. Herrskap här känner jag ju ej.

Lev väl, hav det gott.

Helene

2/7

Prof. Okkonen trodde min Galléntavla var från Kuusamo, en studie för en större. Ville gerna frågat om ej Galléns finskhet var medveten, Rissanens omedveten - nästan vår första målare. Men vad betyder det nationella mot konstverkets storhet, skönhet eviga liv.

I dag kom Aamu och första gången tyckte jag om Myntti. - och kan ej förstå finska - det borde finnas ett skiljetecken som betyder sorg. (inte bara fråga eller utrop.)

Skall snart läsa Karlfelt för han skriver om mig.

21/7 -31

Einar,

Indo-Kina är vackert som djungeln!

Vet ej när jag skrev, det har varit litet att säga - blott tack mycket för breven!

Du är bland nytt, nya människor, får tänka dig in i det - nåja, det friskar upp - måtte allt bli bra. Med de 'moraliska' med, vad förstår man av en annans känsla och hur kan man då döma. Jag är så långt ifrån allt det de säga - om en, ont eller gott - Såg i går i boken om den heliga Thérèse ett litet brev av henne, så nått, så vackert - man lever vidare på det.

I dag sänder jag efter Karlfelt (x), tycker det är synd om du skall vara utan honom när du tagit honom med - tack för anbudet att sända i alla fall. Vet du om jag sett bara Karlfelts bild hade jag tänkt "en välklädd svensk" - och nu var det något mycket mer. L'A. var vacker, och där var nytt också. En liten dansös var mjuk, som han sällan set det, en kropp var som 'raspad' av någon annan. Och porträtt!

Den finska Botticelli gjorde en förtvivlad - vacker ute - inne hård, tunn, måste göras ur minnet.

I går var här en fullblodsmänniska, ser turkisk ut, något av Matisseskolan - Jag måste måla grått, ren cadmium ger intet för, hos, mig.

Och gäster, Anni S., Venny S., Doktorn med barn - de stanna en kvart - och jag är uttröttad. Mycket blommor får jag, de är vänliga - och jag är nära 70.

Är det ej på tiden jag bara såg på det andra gjort - vad är nu jag?

'Nog duger det åt brackorna' sade Ruokokoski, det är hans styrka, ge lätt. En annan gräver i sig, få från det man såg! - och kan ej annat. senare.

Tack för brev just nu. Tujan i gräset - sådant målade Marianne alltid - sommar, och om konst. Utan det tänkte jag just ej på det --

Ja, när få behöva den blir den dyrbar, kär, för de några, det räddar väl den. Kär och dyrbar är konsten när man får det bästa som i l'A. sist - ofta. Tror jag kunde leva med att se andras nu - jag har ju varit intet. Jag kunde älska den så. - Men kunde jag låta bli en dag att måla? Jag målar bara när jag har lust - har litet kraft - Skall göra den med en kontur och ett par ögonbryn, så är hon för mig - och du gav mig mod att lämna resten - de orden om Lautrec's glas -

Jag har ingen ann som förstår konst, som bryr sig om den.

Här har varit underligt väder - bäst det är strålande sol faller en tät dimma, åskan är ej sig lik heller, många blixtar på en gång - i dag regn på hö.

Har ej velat sända frimärken dit ut till landet - skall jag? Jag skall söka översätta något från l'A. härnäst.

Tack för breven

Helene

(x) till biblioteket

Landskap ville jag måla, för den stora ron.

(forts. till 21.7.1931)

Den unga skulptören har rätt - vad är Venus Milo för mig, 'Joh-Döp' mycket. De gamla ge sin egen tid - vår har blivit bättre sen kvinnans hår är längre, mer måleriskt. Jag led.

Degas "Hastigheten", utropar rösten som talar till mig, "hastigheten, finns det något dummare."

"Man säger er som naturligt på två dagar bör man lära sig teckna" - jag har framför mig en en [sic!] man i vrede - denna vrede vänder sig mot landskapsmålarna. "Tala inte om dessa 'gaillards' som fyller (x) fälten med sina stafflin, jag ville ha en tyranns makt för att polisen kunde få skjuta dem som skadliga djur." Det är mot landskapsmålare som arbeta efter naturen. "Som om konsten inte levde på conventions."

det är santt men naturen behövs först.

(x) skräpar i fälten

en söndag (9/8 1931)

Einar,

Jag hoppas gubben Lönnrot går för fullt värde - att han intet skall ha. Kunde man inte hjälpa någon konstnär på det viset - han skulle gå 6 månader på frimärken?

Det har varit stor sommarhetta, jag tog bil ut i en skog - Sällvik - där stod böjda grå björkar (x) över mossiga stenar, gran, al - i en glänta stod en liten mörk albuske, som ett altare - allt gammaldags graciöst, som en Holmberg.

Det är bra du talar om Hudson, jag skall läsa en till av honom. Och det kan hända jag med fått "smaka av himlens härlighet" Och se, Karlfelt var ändå en välklädd svensk, han var 'den rike ynglingen' och hade hans längtan i blodet - "jag ville ut att vandra, så fattig som de andra" när han rymt från balen. I Juda städer, med tänkespråk på fållarna och en lång börs i handen vill han ut i öknen till Johannes med det lurviga håret. Han vill till allt det jag ville. Vi längta utan kraft - Sen läser jag Hösthorn, detta var Fridolin.

Här är en fröken, fil.mag., som blivit katolik - har jag berättat det kanske - hon har rest till Rom att vara där 3 år i ett kloster som novis, sedan definitivt nunna. Helena W. var här, hon ville aldrig ge sin fria vilja. Är hon nu så fri? Tänker på Augustinus som sade 'Älska Gud och gör vad du vill.' Men det förstod Helena inte, vill ändå låna mig Augustinus, översatt av N.Söderblom.

Vill du ha de utklipp du klistrat i brev tillbaka? om Venus Milo och Joh. Döparn.

Nu är min vila att se på gräset och låta "vinden blåsa dit den vill" Mina reste i går på "sin ledighet", hon har nog haft mycket av det - men om man kan få en människa att åter orka med arbete så är det nog för mig. Jag har en Bertha här och får gröt som simmar i smör - hu! Ingen l'A. ännu. Njut bara av sommarn. "Turkinnan" var bättre än jag trodde.

H.

Man får ej vänta för mycket nu igen av l'A.

(x) gamla

30 aug. 1931.

Einar,

Jag känner inte Karlfelts dikt ännu, men alltid söker jag människan bakom det som sägs - och han har realiserat sin ungdomslängtan "jag ville ut att vandra, så fattig som de andra" har visat bort Nobelpriset, ville ej ha äran heller. Läste "Skeppet", "Kärlek" Dan Anderson, är vacker, men jag talar inte om kärlek. Kan ej läsa poesi nu den 2 dra kommer den sjuka från sin "ledighet" och det måste talas -

Har läst Stevensons 'Bortsnappad' med stort nöje, den var så frisk. Såg åter på Vlaminck, råheten stöter mig bort, och belgisk kyla, men det om konst!, så han känner det ömtåligt! Tack för citat - längtan till något gavs oss - men jaget är en hämmande gräns. något mer vill man - Gratulerar!
Helene.

Har tecknat Giorgiones 'riddarn av Gattamelata' i Florenz, har förlorat den, hade ej råd köpa foto då. Älskar hans porträttbilder men Picasso's med o. Modigliani - ej den sista i l'A., tyckte Matisse huvud där var - liv -

4/10 -31

Einar

Det har känts lugnt och gott efter besöket - det är sällan så fridfullt.

Man har ställt om tavlan, den har gått till Kahlroth först - inte kan man be en obekant - och inte en bekant alltid heller. Namnet var omöjligt att finna, intet beskrivande namn passade, det blev sedan hennes eget namn - 'Inez' jag tyckte det passade. Den lilla flickan har varit här par gånger, jag tror hon blir solidare! det blir som det blir - ödet -

Här är marknad snart, marknads-fantasi-stämning - jag tycker om alla dessa granna regnblötta kappor på gatan, karusellmusik från 'plan' - många få det de önskat hela året, många få sälja, hyra ut en sängplats. Med ens är allt sedan slut.

Jag ville ej läsa prof. Okkonens brev när du var här - ville ha fred. De komma hit i höst.

Här har varit "Blåsippor" att signeras, vad man gick ut från detalj då, 1892. Vad det var för en olycklig, obestämt sökande tid - Gud signe att där gavs något annat

Du har varit på dina resor tror jag, vågar knappast skriva, där är mycket arbete. Här är som en eftersommar men vinden är kall, man sitter ej länge ute.

Måns sade ju han skulle föra mig till soligare land, Frankrike, men aldrig kan jag mer det. Sade till 'Bäckman' jag skall sitta som mösset i min vrå "och de är bäst" sade han - han har alltid rätt.

Helene

11/10 -31

Einar,

Jag håller fullkomligt med Tyra 'vad det är bra att ej ha talanger'
- då lever man med i allt - där blir ett hem.

Barnen måste ej gå upp i föräldrarnas estetintressen, de få en annan estetik, de kan ej uppleva det de lärts. Alla säga barnen bli dem främmande. - Tycker du ej alls det är underligt, detta med "cafékultur" som fördöms? Först och främst är livet nu café - uteliv, och konsten ger vår epok - och vad har ej den epoken gett! Manet, Degas, Lautrec, Picasso, Modigliani - som intet blev i Italien - ville du ha mer av caféskildrarne. De som sen' rusa efter, det ha vi i alla epoker, t.o.m. i Bouguereau's. När livet får ett annat innehåll bli konsten annorlunda men, för guds skull, skicka dem ej till Italien som icke skapat en konstnär sedan renässans, som var en återvändsgränd - gränd är nu inte rätta ordet just. De hade mest sitt från Grekland, ej eget utom Giotto - och en del.

Tror du ej prof. O. blivit mer konstnär om han varit med i kafémålarnes krets, hans start har stannat vid starten - men det hade varit en tyngre ensammare väg -

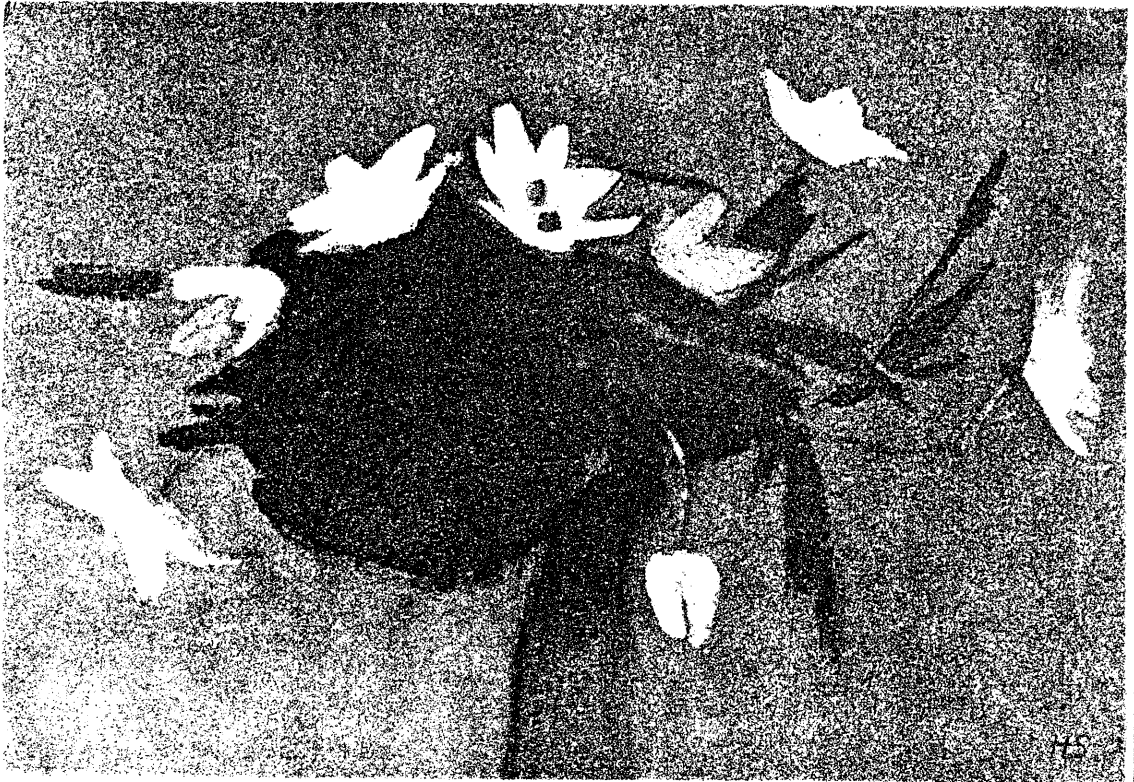
Mer skall jag inte skriva i dag

H.

Läste ett par i "Hösthorn", Herre Gud så vackert.

(postkort, enligt poststämpeln 16.XI.1931)

Bara en namnsdagsgratulation
H.

POSTIKORTTI

SUOMI

Bara en namnsdagsgratulation

H.

H. Forstn. E. Pentt

Majana

30 nov. 1931. (postkort)

E.

Tack för brev. Här intet nytt - fredag var släkten här, deras son under tiden i H.fors på sin första bjudning. H. är något för mager, tycker jag, hennes man visade något av sin intelligens utom familjeprat. Sade lord Rutland hade varit 14 år då Hamlet skrevs - ur H.bladet. En l'A. har kommit, bara några gamla itali- enare, målning som imiterar skulptur, och brons saker, en ny målare - den kommer sednare. Jag protesterar mot portot, skriver sen' mer på en gång.

H.

Hälsan icke just värre än förut för oss. Mörkt!

7/12 -31

Einar,

Jag tycker det är länge sedan jag skrev. Målar du? - låt intet löfte avhålla dig från det du har lust att måla, inspirationen går så snart. Här målas inte - hälsan inte rätt bra och julstöket måste börja, vi är svaga och få taga litet var dag av det. Hus-hållerskor är som barn, de vill ha julgran - kanske är det bra jag inte får sitta och tänka, det är så tunga tankar. Intet att se framåt till. Sådant skall jag inte sätta i julbrevet sen'.

Den l'A. som kom sent sänder jag med den jag väntar alla dagar nu - sedan får jag se hur det blir. De ha haft stor svårighet att få lov att sända Sigrid Forselles pengar och det blev otroligt dyrt. Hon som levat 45 år på sin förmögenhet, bott i utlandet. Vet ej om jag får en växel.

Denna l'A. var inte just intressant, kanske texten. Där är en ny man, Aujame, elegant tycker jag - - och ett motto

"Ce que j'ai trouvé de plus beau sur la Terre,

Oh, Nathanél, c'est ma faim."

André Gide.

(Det jag funnit skönast på jorden

Oh, Nathanél, det är min hunger.)

Är min hunger slut? jag är för trött nu att måla.

Före jul väntar jag M. och M. den ene har lovat sjunga nu igen, rösten har kommit, den kommer och går.

Jag tänker där är samma julstök som här, mycket större! hos Er.

Har städat mina konstböcker i dag, vad de är vackra |sic!| och många - i år ser jag på Rouault - och Guys - inga mer.

Hav det gott - tack för brev

Helene

(till julen 1931.)

Einar,

Det är tid att säga god jul! att önska frid och glädje åt familjen, åt dig. Att allt blir ännu bättre med tiden, med nästa år.

Jag sänder så litet, men med varma tankar. Om den sista nummern av 'L'A.' kommer med dagens, lördagens, sista post är den med, sedan den 10 de väntar jag den alla dagar. - Just nu kom granen, fick sin fot - så lugnt när allt är färdigt - nästa vecka syssla vi bara med mat. Detta år skall - kan - jag ha intet för mitt nöje, och har väl lika roligt - Esther Brusiiin skriver alla år att hon lever för sina barn - är det nu riktigt sant? - och jag har svarat att jag lever för några människor jag känt, eller har - -

Ingeniören vid Imatra ville ha än en gång något, om jag ej orkar med modell, "gerna målat efter en bild", det blir ändå min syn på det. Men när kommer den dagen - kraften. Det skulle roa mig, men vilken bild? Man målar ej Cimabue med egen syn, har sett på Manet, där är bara en man kunde upprepa, den jag först fäste mig vid - ingen Degas, ingen Lautrec, ingen av de modärna - kanske Picasso? en Cézanne - men nu känner familjen Cézannes son. - Vet du "ung man" är försvunnen, har inte kommit till Konsthallen med den andra. Ja, den andra ville jag lämna in till Kahlroths julförsäljning men hr. Hintze gav ej ut den förr än efter 2 veckor och då tror jag det var för sent. Han hade en spekulant på den, som inte tog den.

Ditt brev - och fru Hällströms fråga vad har jag, bara någon studie. Och jag bleve tvungen begära något mer än sist, 300 är det jag ger ut för varje skiss efter modell i mitt hyrda rum. De ha kanske ej bedt mig skicka till påseende heller. Så synd hon är sjuk - men sen' när man fått ro - -

Vänner skriva, Lina Ingman, Fanny Churbergs vän, så varmt, men det är tungt för alla.

Einar säg, inte kan man tycka om en 'riktning', en teori, bara om en målare eller en hans tavla, man är ju inte akademiker! Vad skall där bli kvar av en Myntti två tavlor, tre -

Denne Ravier som har den första fauvist-tavlan i Louvre, vet du något om honom? Han har ett ögonblick kastat bort allt han lärt.

God jul igen, allt gott!

Tack för året och konstprat - och låt mig icke störa i jul, vila dig.

vän Helene

29/12 -31

Einar,

Vem bröt avtalet, vem gav två Rouault - tack för Rouault där är några mycket skickligt och vackert gjorda med breda konturer i "den lilla", ett dop - - skall se mer sedan - Nu är här sömmerska, hela julen reumatisk tandverk, kan ej hålla tanken på något än - det ropas hela dagen på mig.

Och en varm liten hälsning med tack för knäck, till Tyra. Och ett gott nytt år till Er alla.

Nej, jag kan ej vara med om l'A. jag måste avstå. Och se nu, sista häftet har ej kommit. Betyder det bara julfloden, eller betyder det slut på den - dålig ekonomi - vet ej än.

Hur kan du säga ett brev av mig ger något! jag är fattig och trött i huvudet - Har kanske bara "hungern" som stiger ny upp när jag sett något vackert. "Nå målet ger en isande känsla" säger en fransk bok just nu - jag har alltid hungern kvar.

Om du ej vet om "ung man" får jag väl skriva och fråga i Tammerfors, har intet hört.

Tack för långt brev och för vänliga tankar, och för året och alltid -

Sen skriver jag mer en gång. Skall måla på nyåret. M. och M. var här, mycket sång som roade mig, många 'farhågor' som förr - det är väl alltid så. Hav gott och varmt i det nya året
Helene